

Kirjelmä lähetetään perustuslakivaliokuntaan.

Kirjelmä, jossa pyydetään eduskunnan suostumusta edustajan syyteeseen panemiseen

Puhemies: Eduskunnan kansliaan on viime perjantaina saapunut puhemiehelle osoitettu kirjelmä, jossa pyydetään eduskunnan suostumusta edustajan syyteeseen panemiseen. Kirjelmä, jonka sihteeri lukee, on myös jaettu monistettuna edustajille.

Sihteeri lukee:

”Eduskunnan Herra Puhemiehelle

Teille, Herra Puhemies, osoittamassaan, toukokuun 8 päivänä 1979 päivätyssä kirjallisessa kysymyksessä n:o 34 on kansanedustaja Mikko Ekorre ilmoittanut muun muassa, että allekirjoittanut Hanhirova-Yhtymä on toistuvasti laiminlyönyt lakisäätéisesti asetetut velvollisuudet järjestää työntekijöiden valitsemien työsuojeluvaltuutettujen ja luottamushenkilöiden koulutus sekä että yhtymämme on viranomaisten huomautuksista piittaamatta jättänyt huolehtimatta työsuojelun valvonnasta annetun lain edellyttämistä työsuojelutoimenpiteistä useilla työmaillamme. Tämän johdosta hän on esittänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kysymyksen, joka seuraa oheisena.

Kysymyksen perustelut ja itse kysymys sisältävät siis sen väittämän, ettemme lainkaan piittaa työsuojelusta annetuista säännöksistä ja määräyksistä. Toisin sanoen, että me jatkuvasti rikomme lakia.

Sosiaali- ja terveysministeri Sinikka Lujapenttilä on kesäkuun 4 päivänä 1979 päivätyssä vastauksessaan todennut, että työsuojelua koskevien määräysten valvonta kuuluu työsuojeluviranomaisten tehtäviin sekä että kysymyksen johdosta hankitun selvityksen mukaan Lapin työsuojelupiiriin työsuojelutoimisto on vuosittain toimittanut yhtymämme työpaikoilla työsuojelutarkastuksia. Tarkastusten perusteella on annettu ohjeita ja neuvoja, mutta tarkastukset eivät ole johtaneet pakkokeinojen käyttöön, koska ei ole ilmennyt, että olisimme valvontalaissa tarkoitettulla tavalla niskoitelleet ohjeiden noudattamisessa.

Edellä selostetusta vastauksesta ilmenee, että kansanedustaja Ekorren kysymyksessään, joka

yksityistä yritystä koskevana lienee muutenkin poikkeuksellinen, esittämät väitteet eivät vastaa tosiasioita. Kun kansanedustaja on toimeensa velvollinen noudattamaan oikeutta ja totuutta, olisi edustaja Ekorren pitänyt ottaa yhteyttä valvontaa suorittaviin työsuojeluviranomaisiin, joilta hän olisi saanut asianmukaiset tiedot.

Yhtiötämme ja allekirjoittanutta vastuunalaista yhtiömiestä syvästi loukannut ja elinkeinoamme haitannut vääriä tietoja sisältänyt kysymys on jo johtanut siihen, että Oulussa ilmestyvässä Kansan Tahto -nimisessä lehdessä on asiaa käsitelty huomattavin otsikoin. Olemme urakoineet Outokumpu Oy:llä jo yli 10 vuoden ajan, eikä yhtymämme ja sanotun yhtiön välillä ole ollut mitään erimielisyyksiä. Puheena oleva eduskuntakysely ja siitä johtunut lehtikirjoitus ovat aiheuttaneet sen, että Outokumpu Oy on sanonut sopimuksemme irti yhtiön johdon ilmoittaessa, ettei yhtiö voi olla sopimussuhteessa urakoitsijaan, jonka suhteen on olemassa riski työn häiriintymisistä. Edustaja Ekorren kysymys on siis aiheuttanut meille erittäin huomattavan taloudellisen vahingon johtaen myös työntekijöiden irtisanomiseen.

Kun kansanedustaja Ekorren kirjallinen kysymys käsityksemme mukaan sisältää tahallaan ja julkisesti esitetyn väitteen siitä, että olemme syyllistyneet nimettyyn rikokseen tai ainakin tekkoon, joka saattaa meidät halveksimisen alaiseksi ja haittaa elinkeinoamme, katsomme, että puheena oleva kysymys täyttää rikoslain 27 luvun 1 §:ssä tarkoitetun herjausrikoksen tunnusmerkistön, josta haluamme saattaa edustaja Ekorren syyteeseen ja toteuttaa siinä yhteydessä korvausvaatimuksemme.

Edellä olevaan viitaten ja kun edustaja Ekorren menettely on parlamentaarisen koskemattomuuden väärinkäyttämistä, pyydämme kunnioittaen, että Te, Herra Puhemies, tutkittuane asian saattaisitte sen eduskunnan käsiteltäväksi valtiopäiväjärjestyksen 13 §:n edellyttämässä tarkoituksessa syyteeseen panoa koskevan suostumuksen saamiseksi.

Oulussa kesäkuun 14 päivänä 1979

Ahti Hanhirova toimitusjohtaja Tornio	Hanhirova-Yhtymä, kommandiitti-yhtiö Tornio
---	---

Kirjoitti:
Esko Helevä
asianajaja
Oulu”

P u h e m i e s : Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten siitä, onko anomukseen suostuttava vai ei.

Huomautan valtiopäiväjärjestyksen 62 §:n säännöksestä, jonka mukaan edustaja häntä itseään henkilökohtaisesti koskevassa asiassa saa olla mukana keskustelussa, mutta ei tekemässä päätöstä.

Keskustelui:

Ed. V. V e n n a m o : Herra puhemies! Nyt esillä olevassa valtiopäiväjärjestyksen 13 §:ssä, joka on nykyisessä muodossaan hyväksytty 3 päivänä marraskuuta 1944, sanotaan seuraavaa: "Edustajaa älköön syytteeseen pantako älköönkään häneltä vapautta riistettäkö hänen valtiopäivillä lausumiensa mielipiteiden taikka muun asian käsittelyssä noudattamansa menettelyn tähden, jollei eduskunta päätöksellä, jota vähintään viisi kuudesosaa annetuista äänistä on äänestyksessä kannattanut, ole siihen suostunut."

Kun tutkitaan tämän kansanedustajien suojauskälän taustaa, niin se on aivan oikein aikoinaan syntynyt puolustamaan kansanedustajaa viranomaisia ja viranomaisten vainoa vastaan. Se on syntynyt sitä varten, että kansanedustaja uskaltaa arvostella menoa tässä maassa ja puuttua epäkohtiin. Käytännössä on kuitenkin luistuttu täällä eduskunnassa nimenomaan viime vuosina hyvin arveluttavalle tielle, nimittäin sellaiselle tielle, että tätä suojauskälää on käytetty hyväksi jopa laittomuuden ja mielivallan suojeleluun. Tässä suhteessa SMP:n eduskuntaryhmällä on kokemusta. Valtiopäiväjärjestyksestä, perustuslakia on rikottu. Me emme ole mahtaneet mitään, koska menettely täällä on ollut suojattu. Jos se ei olisi ollut, niin oikeus olisi asian käsitellyt ja oikeus olisi puolueettomana instanssina ratkaissut, onko perustuslakia ja lakia rikottu ja saako mielivalta hallita ja vallita Suomen maassa ja myös eduskunnassa.

Tältä pohjalta SMP:n eduskuntaryhmä kiinnittää hyvin vakavaa huomiota yksilön suojaan tässä maassa. Sitä ei missään tapauksessa saa sivuuttaa. On aina muistettava, että hallitusmuodon 2 §:n mukaan eduskunta valtiopäivillä edustaa Suomen kansaa, siis jokaista Suomen kansalaista. Ja jokainen ymmärtää, että edumies, kansanedustaja, ei saa tulla vahvempaan asemaan kuin Suomen kansalainen, jonka puolesta hän valtiopäivillä toimii. Ja jos kansan-

edustajien ja yksityisen kansalaisen edut joutuvat ristiriitaan, täytyy Suomen kansan, sen yksilön oikeuksien kulkea edellä. Tämä on SMP:n mielestä todella tervettä kansanvaltaa ja tällä pohjalla me myös olemme katsoneet, että yksityisellä kansanedustajalla täytyy olla oikeus suoja täällä eduskunnassa enemmistön mielivaltaa vastaan.

Nyt esillä olevassa tapauksessa väitetään, että rikkomalla kunnianloukkausta koskevia rikoslain säännöksiä on aiheutettu yhtymälle, yritykselle ja yksityisille kansalaisille varsinkin suuria taloudellisia vahinkoja, heidän leipänsä, toimeentulonsa on kysymyksessä. SMP katsoo, että kun yksityinen kansalainen vetoaa Suomen eduskuntaan saadakseen oikeussuojaa, me emme saa tällöin käyttää 5/6-suojasäännöksen perustuslaillista valtaa, jotta yksityinen kansalainen ei menettäisi oikeussuojaansa, joka on hänelle turvattu ja määrätty Suomen perustuslaissa.

Olen käyttänyt tämän puheenvuoron siksi, että pelkään, että asiaa käsitellään eduskunnan perustuslakivaliokunnassa kevyesti juoksevana asiana ja niin, että kansanedustajat, jotka päättävät omasta asiastaan, ovat tärkeämpiä kuin Suomen kansa ja yksityisen kansalaisen oikeus suoja. Jos nimittäin tätä tietä kuljetaan, niin kohta eduskunta on se laitos, jossa voidaan herjata yksityisiä kansalaisia, valehdella, kun tiedetään, että poliittinen voima suojelee. Ja sitten sanomalehdet levittelevät näitä valheita ja sanovat: Emme me mitään vastaa, kun näin eduskunnan asiakirjat kertovat. Olemme silloin luisumassa mielivalta-yhteiskuntaan, jotenka kysymys on erittäin vakavasta asiasta, ja muistuttaisin, että jos otamme väärän tien, niin kukaan ei tulevaisuudessa tiedä, kenen nilkkaan, minkä intressin nilkkaan tämä mielivaltaoikeus käy.

Tältä pohjalta SMP:n eduskuntaryhmä periaatteessa on sitä mieltä, että oikeus suoja on annettava, pyyntöön on suostuttava, jos eduskunnan perustuslakivaliokunnan selvitys osoittaa, että asiassa on todennäköistä perää. Tietysti Suomen eduskunnassa ei voida asiantuntijoita kuulla valan nojalla niin kuin monessa muussa parlamentissa. Se on suuri aukko, ja tästä syystä eduskunta ei voi tuomita muuta kuin selvistä istuntosalissa lausutuista sanoista, jotka on pöytäkirjattu. Näinhän kuitenkin on tapahtunut, että on menty tämän ulkopuolelle laittomasti. Mutta toivottavasti uusi eduskunta ei lähde mielivaltaa tukemaan vaan selvittää, onko asiassa todennäköisiä syitä. Todisteet ovat hyvin selvät. Viranomaisia voidaan sen verran kuulla, onko

väitteissä, jotka ovat loukanneet, perää ja tämän selvityksen perusteella, jos näin käy, niin kuin oletan, että asiassa on asianomaisella oikeusturvan ja vahingonkorvauksen saamisen tarvetta, tällöin eduskunnan tulee antaa suostumus.

Valitan, että tämä asia tulee esille vasta nyt näin myöhään juuri ennen eduskunnan lomaa, jolloinka asianomainen joutuu odottamaan oikeusturvansa toteutumista ensi syksyyn saakka. Mutta tässä suhteessa eduskunta on syytön, sillä kirjelmähän on päivätty vasta kesäkuun 14 päivänä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään perustuslakivaliokuntaan.

Eduskunnan istuntojen keskeyttäminen

Puhemies: Nojautuen valtiopäiväjärjestyksen 19 §:n säännöksiin puhemiesneuvosto ehdottaa, että eduskunta päättäisi keskeyttää istuntonsa tämän päivän täysistunnon tai täysistuntojen päätyttyä ja kokoontua jatkamaan vuoden 1979 varsinaisia valtiopäiviä tiistaina ensi syyskuun 18 päivänä kello 14, jollei puhemies katso olevan syytä jo sitä ennen kutsua eduskuntaa koolle.

Keskustelu:

Ed. Kortesalmi: Herra puhemies! SMP:n eduskuntaryhmän puolesta ehdotan, että eduskunta kokoontuisi jo tiistaina syyskuun 4 päivänä, ellei puhemies aikaisemmin kutsu eduskuntaa koolle.

Totean, että eduskunta on monesti aikaisemmin kokoontunut syyskuun alussa. Näin se voi SMP:n eduskuntaryhmän mielestä tehdä nytkin. Rakennushallituksen täällä suorittamat remontit eivät saa määrätä eivätkä haitata kohtuuttomasti eduskunnan työahtia eivätkä maan asioiden hoitoa. Maamme on ongelmia täynnä. Meillä on valtava yleinen ja nuorisotyöttömyys, sotien veteraanit ja vammaiset odottavat elinolosuhteittensa korjaamista. SMP:n eduskuntaryhmä on kokouksessaan käsitellyt tätä eduskunnan loma-asiaa ja loma-aikaa. Me olemme tulleet siihen johtopäätökseen, että eduskunnalla on ollut poikkeuksellisen helppo kevät ja tä-

män helpon kevään jälkeen on ehdotettu peräti kolmen kuukauden kesälomaa. SMP ei voi pitää tätä oikeana. Kansa odottaa vaalien jälkeen eduskunnalta ja hallitukselta tekoja ja toimia ja vaalilupausten lunastamista eikä kohtuuttoman pitkiä lepoaikoja.

Ed. P. Venamo: Herra puhemies! Kannatan ed. Kortesalmen ehdotusta ja totean, että erityisesti siitä syystä, että maassa on nyt uusi hallitus, joka ei ole vielä eduskuntaan oikeastaan antanut käytännöllisesti katsoen mitään esityksiä, ja siinä suhteessa eduskunnan mahdollisuus tähän mennessä vaikuttaa yleensä hallituksen esitysten pohjalta tehtävään lainsäädäntötyöhön on jäänyt mitättömäksi. Tässäkin suhteessa olisi ehdottoman välttämätöntä, että eduskunta voisi kokoontua heti syyskuun alussa. Minä viittaan nimenomaan siihen, että kansalaiset odottavat tältä eduskunnalta ja uudelta hallitukselta huomattavan määrän esityksiä vaaleissa annettujen lupausten pohjalta, ja jos eduskunnan kokoontuminen ja käyntiin lähteminen lykkääntyy aivan syyskuun lopulle, niin on ymmärrettävää, että sekä nämä uudistukset viipyvät että yleensäkin kansalaisten toiveet tässä suhteessa jäävät toteutumatta.

Lopuksi, herra puhemies, haluan muistuttaa siitä, että ei tässä maassa millään muullakaan kansalaisryhmällä ole kolmen kuukauden kesälomaa, ja siinä suhteessa myös eduskunnan tulisi näyttää esimerkkiä työnsä ahkeruudessa eikä suinkaan kesälomiensa pitkittämisessä ja venyttämisessä. Maassa on taloudellinen tilanne sellainen, että työtä ja ahkeruutta nyt tässä maassa tarvittaisiin, ja siinä suhteessa eduskunnan tulisi näyttää esimerkkiä.

Ed. V. Venamo: Herra puhemies! On paikallaan, että eduskunta lähtee lomalle, koska hallitus tarvitsee aikaa tuodakseen esityksensä eduskunnalle. Mutta noin kolmen kuukauden loma on ehdottomasti liian pitkä. Kyllä hallituksen täytyy panna töpinäksi, jos aiotaan selvittää nämä vaikeat taloudelliset asiat ja työttömyys. Maaliskuussa oli eduskuntavaalit, sen jälkeen kansanedustajat ovat pääasiassa olleet vain lomalla ja palkka on juossut koko ajan. Kesänkin aikana palkka juoksee tekemättömyydestä. Työttömille ei juokse palkka. SMP ei ymmärrä tällaista välinpitämättömyyttä maan asioista. Vai onko niin, että hallitusta halutaan pitää pystyssä ainakin syksyyn, syyskuun loppuun, kun eduskuntaa ei lasketa koolle aikaisemmin?